

Tanečná kozmopolitka Alica Pastorová– –Flachová

11. február 1928, Těšín — 24. február 2006, Bratislava

Výstava pri príležitosti 90. výročia narodenia

© Výstavu pripravil Divadelný ústav v Bratislave v spolupráci so Slovenským národným divadlom v Bratislave, 2018

Kurátorky výstavy: Monika Čertezní a Eva Gajdošová

Výtvarné a grafické riešenie: © Ondrej Gavalda

Materiál použitý na výstave je z Archívu Divadelného ústavu, z Archívu Slovenského národného divadla, zo súkromného archívu Anny Flachovej a súkromného archívu Gunhild Oberzaucher-Schüller.

Autori použitých fotografií: Gejza Podhorský, Karel Štoll, Jozef Vavro

Volali ju Licka...

Alica Pastorová-Flachová vyrastala v typickej stredoeurópskej židovskej rodine, v ktorej sa kládol dôraz na vzdelanie a umenie a hovorilo sa niekoľkými jazykmi. Tanec začala študovať v baletnej škole v Ostrave a neskôr v Brne, v prestížnej škole Iva Váňu Psotu. Jej sľubné baletné štúdium prerušila 2. svetová vojna. Koncom roku 1941 sa dostala do prvého transportu z Brna do Terezína. Napriek neludským podmienkam tancovala v predstaveniach terezínskeho „divadla“ *Broučci Jana Karafiáta* a vo Villonových *Baladách*. Pod číslom 283 ju 19. októbra 1944 transportom odviezli do Osvienčimu. Bola pridelená na ťažkú prácu s drevom v lese. Aj za týchto podmienok dokázala na sviatok sv. Mikuláša tancom sprevádzať piesne väzenkýň. Absolvovala pochod smrti do koncentračného tábora v Bergen-Belsene. Po oslobodení tábora anglickými vojakmi 15. apríla 1945 bola liečená z mnohých chorôb spôsobených útrapami, ktoré prežila.

Po skončení vojny sa s podlomeným zdravím vrátila do baletnej školy Iva Váňu Psotu v Brne. Následne sa stala sólistkou baletu v Olomouci a po krátkom čase absolvovala konkurz do baletného súboru Slovenského národného divadla v Bratislave. Tu v nasledujúcich dvadsiatich rokoch stvárnila mnohé sólové postavy napríklad v baletoch *Popoluška*, *Romeo a Júlia*, *Trojrohý klobúk*, *Gajané*, *Červený mak*, *Spiaca krásavica*, *Luskáčik*, *Ples kadetov*, *Plamene Paríža*. Svojim intelektom, kultúrnym rozhľadom a jazykovými schopnosťami rozvíjala svoju inklináciu k tanečnej vede už počas interpretačnej kariéry. V rokoch 1967 až 1971 študovala na hudobnej a tanečnej fakulte Vysoké školy múzických umení v Bratislave, počas štúdiá absolvovala deväťmesačnú stáž na tanečnom oddelení Univerzity v Pittsburgu v USA.

Alica Pastorová bola po ukončení aktívnej tanečnej kariéry význačnou a v zahraničí rešpektovanou dramaturgičkou baletu SND. V tomto období budovala kontakty so zahraničnými tanečnými osobnosťami v snahe zaradiť Balet SND do európskeho kontextu. Jednou z týchto osobností bola aj významná rakúska teatrologička a tanečná kritička Gunhild Oberzaucher-Schüller, ktorá Alici Pastorovej venovala štúdiu z roku 2015 s názvom *Medzi plnením úloh a umeleckou svojbytnosťou. Javiskový tanec vo Viedni, Bratislave a Brne*. Vďaka osobným zahraničným kontaktom sa jej podarilo zrealizovať hosťovania popredných baletných súborov z Veľkej Británie a Spojených štátov amerických. V čase železnej opony to bol výnimočný a významný kultúrny počin. Dramaturgický plán a repertoár baletného súboru bol za jej pôsobenia, aj s ohľadom na vtedajšiu politickú situáciu, progresívny a mnohé tituly z tohto obdobia sa stali medzníkmi histórie baletného súboru SND.

Alica Pastorová pedagogicky pôsobila na Hudobnej a tanečnej škole, dnešnom Tanečnom konzervatóriu Evy Jaczovej. Vysokou odbornosťou a vášnivým záujmom v oblasti dejín a teórie tanca výrazne ovplyvnila viaceré generácie tanečných umelcov a pedagógov. Na Vysoké škole múzických umení založila a neskôr viedla Metodický kabinet, čím prispela ku kodifikácii odbornej reflexie tanečného umenia. V 90. rokoch stála Alica Pastorová pri zakladaní prvého odborného tanečného periodika na Slovensku — *Tanec*. Ako členka redakčnej rady písala o baletu a taktiež o inscenáciách súborov moderného a súčasného tanca, bola otvorená voči rôznym tanečným technikám a štýlom, vďaka cestovaniu a kontaktom jej nechýbal prehľad a nadhľad kozmopolitky.

Osud Alici Pastorovej-Flachovej vo vojnových rokoch opísala Agata Schindler v knihe *Maličká slzička* a režisér a scenárista Zdeněk Jirásky mu venoval priestor v slovensko-českom filme *V tichu*. PhDr. Tomáš Hrbek jej venoval svoju prednášku *Alice Pastorová-Flachová: tanec jí zachránil život* a Mgr. Art. Eva Gajdošová spracovala jej osobnosť v príspevku *Tanečného kongresu TANEC.SK 2015 Osobnosti v tanečnom umení a ich prínos*.

MINISTERSTVO NÁRODNÍ OBRANY
Kancelář československých legií
Cj 3 223-21-65-1948
Evjč. číslo: 30 820

Kolku prosto
podle § 21 zák. č. 255/1946 Sb.

Osvědčení
podle § 8 zák. č. 255/1946 Sb.

Jméno a příjmení **Alice F l a c h o v á**, nar. dne **11. 2. 1928**
v **Českém Těšíně** okres **Český Těšín** země **Moravskoslezská**
dom. přísl. **Brno** okres **Brno** země **Moravskoslezská**

stát. obč. Československý, je ve smyslu § 1 odst. 1, písm. — / — odst. 2 zákona ze dne 19. prosince 1946 č. 255 Sb. — o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození —
účastníkem národního boje za osvobození.

Podle ustanovení § 15 výše uvedeného zákona započítává se mu doba:
od 1. prosince 1941 do 5. května 1945 jako čs. politickému vězni.

Výkonným letcem byl ode dne — / — 19 — do dne — / — 19 —
Jako parašutista byl v týlu nepříteli ode dne — / — 19 — do dne — / — 19 —
Toto osvědčení je dokladem k uplatnění práv vyhrazených účastníkům národního boje za osvobození ustanovením §§ 3 až 5, 16 až 18 výše uvedeného zákona.

~~zvěstný~~ — invalidní — přechází jeho práva podle ustanovení § 6 odst. 1, písm. — / — § 7 odst. 2 výše uvedeného zákona na jeho
nar. dne / 19 v — / — okres — / — země — / —
přísl. do — / — okres — / — země — / —
státní občanství — / —

V Praze dne **21. srpna 1948**

Za ministra
M. Šmolk

Vlastnoruční podpis majitele osvědčení:
Alice Flachová

Tiskárna MNO Praha — 48-1253

Alica Flachová ako žiačka tanečnej školy Ivo Váňa Psotu v Brne, 1940–1941.

Alica Flachová ako malé dievča.

SURVIVORS OF THE SHOAH VISUAL HISTORY FOUNDATION

Steven Spielberg
Founder & Chairman

Karen Kushell
Branko Lustig
Gerald R. Molen
Executive Producers

June Bessler
James Moll
Senior Producers

Carol Aminoff
International Director
of Development

Repositories:
Fortunoff Video Archive
for Holocaust
Testimonies
Yale University
New Haven

A Living Memorial
to the Holocaust,
The Museum of Jewish
Heritage
New York City

Simon Wiesenthal
Center
Los Angeles

U.S. Holocaust
Memorial Museum
Washington, DC

Yad Vashem
The Holocaust Martyrs'
and Heroes'
Remembrance Authority
Jerusalem

Los Angeles, 23. Srpna 1995

Mrs. Alica Pastorová
Segnerova 5
841 04 Bratislava
Slovak Republic

Vážený/Vážená Mrs. Pastorová

Nadace Survivors of the Shoah Visual History Foundation byla založena, aby natačela a tím uchovávala pro budoucí generace výpovědi očitých svědků Holocaustu. Naším cílem je v příštích třech letech zaznamenat desítky tisíc svědectví po celém světě. Rádi bychom získali i Vaše osobní svědectví o Vašich osudech za druhé světové války, a zařadili je k více než 5000 námi již natočených výpovědí.

V současné době Nadace připravuje otevření své regionální kanceláře v Praze a začátkem roku 1996 bychom měli začít natáčet výpovědi na Slovensku. Rozhovory budou vedeny školenskými moderátory vybranými z Vašich komunit.

Pokud vyplněním přiloženého letáčku a jeho odesláním v přiložené obálce projevíte zájem o poskytnutí rozhovoru, v únoru se s Vámi telefonicky spojí zástupce Nadace, a domluví s Vámi přesné termíny jak pro předběžný rozhovor, tak i pro natáčení samotné.

Než Nadace otevře v Praze svou kancelář, můžete nám psát na adresu:

SURVIVORS OF THE SHOAH Visual History Foundation,
P.O. Box 553, Milady Horákové 81, 17001 Praha 7.

Uvítáme veškeré Vaše připomínky či náměty, a rádi odpovíme na veškeré Vaše dotazy ohledně naší práce.

S úctou

Susan Berger

Susan Berger
International Production Manager

M. Šmolk

Martin Šmolk
International Production
Assistant Coordinator

P.O. Box 3168
Los Angeles, CA

Nezlomnosť

Súrodenci — Irena, Anna, Michal a Alica Flachová, 1957.

Sestry Flachové — Alica a Anna.

Plakát k predstaveniu François Villon. Autorom plakátu je pravdepodobne Heinrich Bahr, vznik cca 1943–1944. (Pamiatok Terezín, Heřmanová zbierka)
Poster for the production of François Villon. The poster was designed probably by Heinrich Bahr, roughly between 1943 and 1944. (Terezín Memorial, Heřman Collection)

and death through dance. The preserved poster of the performance is a testimony to the level the participants managed to achieve even in the modest conditions.⁹

The name of Flachová, the imprisoned fifteen-year-old dancer, also appears on the preserved poster of the scenic play *François Villon* performed in the Terezín ghetto.⁶ It was a theatre play directed and produced by Irena Dodalová, with the music by Viktor Ullmann, the composer who was also interned in Terezín.⁷ Irena Dodalová left a written report on the origins of *François Villon* in Terezín,⁸ listing the names of all the contributors to the play: fifteen actors, five female dancers, five musicians and technical personnel. The premiere took place in a temporary theatre hall of the Magdeburg Barracks with approximately one hundred and fifty seats on the 20th of July 1943, and was followed by twenty-five repeated performances. The play was later moved to the attic of the Hamburg Barracks where its participants volunteered to build a new stage and a new auditorium for two hundred and sixty viewers. There, the Villon play, scenically situated in a prison space, was shown under the title of *Beterballade*, in front of a full house, fifteen times altogether. Its success was guaranteed by the content of the play — indictment of those who brought suffering on innocent people, and belief in liberation. Only the deep freeze of December 1943 cut further repeats short. There, in the ghetto theatre, in forty performances with almost eight thousand prisoners-viewers subsisting between life and death, Licka danced out her first grand ovation.⁹

Alica Flachová managed to survive in Terezín until the autumn of 1944, when the period of frantic deportations from the 'exemplary' camp to a death camp began. On the 19th of October, Transport ES 283 dragged the

v Terezíne o podujatí písomnú správu *Historie zmocení François Villona*,⁶ z ktorej sa medzi iným dozvedáme, že na hru sa podieľalo päťnásť hercov, päť tanečnic, päť hudobníkov a technický personál. Premiéra sa uskutočnila v provizórnej divadelnej sieni Magdeburgských kasární s približne stoštyridsiatimi miestami a hľadisko pre dvestošesťdesiat divákov. Tam sa villonovská hra, scénou situovaná do starnutého prostredia, uvádzala pod názvom *Beterballade* pri plnom obsadení hľadiska

Kniha Agaty Schindler *Maličká slzička / A Tiny Teardrop*, vydalo Hudobné centrum v roku 2016.

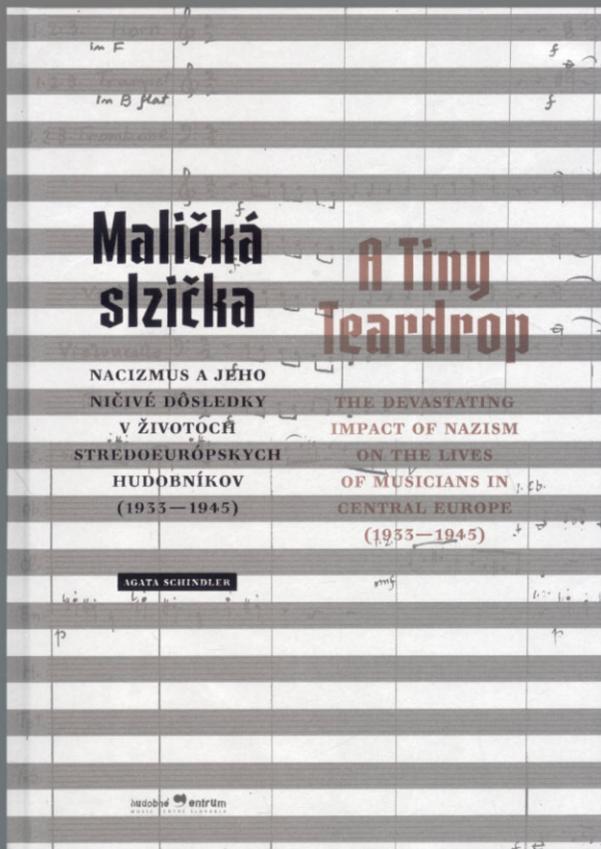

Začiatok listu priateľke Milade, písaného zo sanatória v Jevičku, po roku 1945 (zbierka Anny Flachovej-Hanusovej)
Opening lines of the letter to friend Milada, written from the sanatorium in Jevičko, after 1945 (Anna Flachová-Hanusová's collection)

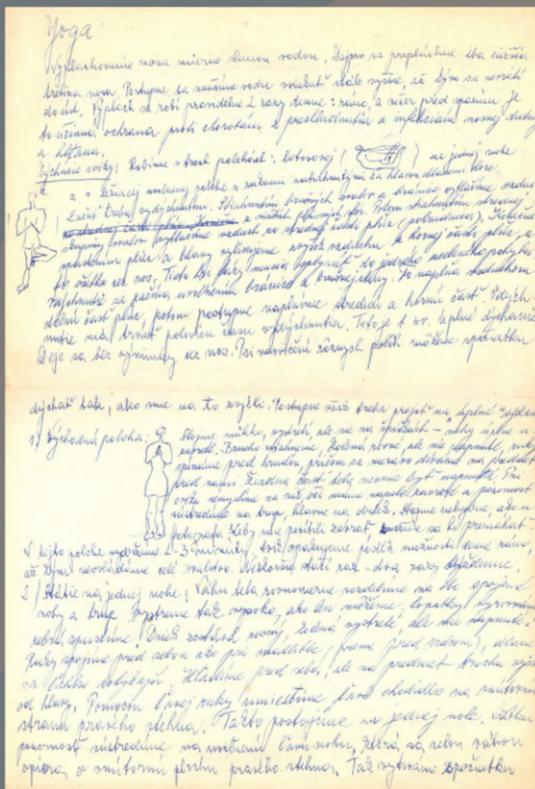
nesprávne ako Flaschova medzi tými, ktorí sa dožili oslobodenia v bloku číslo 16.¹²

Doma v Brne, priam ako zázrak, stretla okrem sestry Ireny, ktorej sa podarilo dostať pred deportáciami do Palestíny, aj rodičov a súrodencov Annu a Michaela. Nasledovalo dopĺňanie vzdelania, ale hlavne dlhodobé pobyty v liečebniach tuberkulózy. Svojej priateľke a spolupriateľke Milade z liečebne tuberkulózy v Jevičku na Malé Hané adresovala list, v ktorom jej opisala posledné týždne internácie, kryjúce sa s neskoršie napísanými, vyššie citovanými spomienkami, a uviedla v ňom i trojmesačný liečebný pobyt v Tatrách. V liste vyslovila túžbu rýchleho uzdravenia, aby sa mohla dať zasa do tanca.¹³ Keď jej lekár povoliť vrátiť sa do baletnej školy, splnil sa jej detský sen. Stala sa nielen tanečnicou, ale i sólistkou. Od prvého angažmánu v poprednom baletnom súbore Veľkého divadla v Olomouci, kde stvárnila 12. marca 1949

Back home, like a miracle, she found her sister Irena who managed to avoid deportations by escaping to Palestine, as well as her parents and siblings Anna and Michael. What followed was further education, but mainly long term stays in sanatoria for tuberculosis. From one of them, the TB sanatorium in Jevičko on Malá Haná, she wrote a letter to her friend and fellow sufferer Milada, describing the last weeks of her internment, which correspond to the aforementioned recollections written at a later date; she also mentioned a previous three-month stay at a clinic in the Tatras. In the letter, she expressed her wish for speedy recovery so that she could start dancing again.¹³ When the doctor allowed her to return to the ballet school, her childhood dream came true. She became not only a dancer but also a soloist. From her first professional engagement on the 12th of March 1949, in the eminent Grand Theatre ballet ensemble in Olomouc, depicting the Polish Girl in the ballet *Mr. Twardowski* by Ludomír Róžycki, and a year later on the 25th of April 1950 dancing the role of the second page in Tchaikovsky's *The Nutcracker*,¹⁴ she found herself just a step away from a successful result of the auditions for the ballet ensemble of the Slovak National Theatre in Bratislava. However, the beginnings were hard, as the former solo dancer recalled years later:

Kniha Agaty Schindler *Maličká slzička / A Tiny Teardrop*, vydalo Hudobné centrum v roku 2016.

Alica Pastorová-Flachová

Na javisku...

Súpis postáv v inscenáciách Baletu Slovenského
národného divadla v Bratislave

1959, Alexander A. Krejn, Laurencia

9. 12. 1950
Raymonda
(choreografia: Stanislav Remar)
II. Abderámov sprievod

18. 5. 1951
Popoluška
(choreografia: Stanislav Remar)
Popoluška

12. 12. 1951
Raymonda
(obnovená premiéra,
choreografia: Stanislav Remar)
Báľinské tanečnice

12. 12. 1951
Raymonda
(obnovená premiéra,
choreografia: Stanislav Remar)
1. variácia

27. 6. 1952
Plamene Paríža
(choreografia: Stanislav Remar)
Pierre

13. 2. 1953
Bachčisarajská fontána
(choreografia: Stanislav Remar)
3 tanečnice

13. 2. 1953
Bachčisarajská fontána
(choreografia: Stanislav Remar)
4 priateľky

26. 9. 1953
Labutie jazero
(choreografia: Stanislav Remar)
Neapolitánky (Rotbartov sprievod)

26. 9. 1953
Labutie jazero
(choreografia: Stanislav Remar)
3 dievčatá

7. 1. 1954
Carmen
(réžia Miloš Wasserbauer, choreografia:
Stanislav Remar, Jitka Mňáčková)
Cigánky (tance v IV. dejstve)

20. 2. 1954
Romeo a Júlia
(choreografia: Miroslav Kúra)
Kórné Kapuletovcov

20. 2. 1954
Romeo a Júlia
(choreografia: Miroslav Kúra)
Júlia

26. 6. 1954
Červený mak
(choreografia: Alexander R. Tomskij)
4 sólistky

26. 6. 1954
Červený mak
(choreografia: Alexander R. Tomskij)
Tanec s bubienkami

23. 7. 1955
Satióčka
(choreografia: Gyula Harangozó)
Cigánky

28. 1. 1956
Z rozprávky do rozprávky
(choreografia: Jozef Zajko)
Marec

28. 1. 1956
Z rozprávky do rozprávky
(choreografia: Jozef Zajko)
Svätováňska muška

28. 4. 1956
Ples kadetov
(choreografia: Ivo Váňa Psota)
Perpetuum mobile

28. 4. 1956
Ples kadetov
(choreografia: Ivo Váňa Psota)
Improvizácia — valčík

28. 4. 1956
Ples kadetov
(choreografia: Ivo Váňa Psota)
Chovanky II. ročníka

28. 4. 1956
Ples kadetov
(choreografia: Ivo Váňa Psota)
Chovanky I. ročníka

22. 12. 1956
Luskáčik
(choreografia: Jiří Blažek)
Indický tanec

22. 12. 1956
Luskáčik
(choreografia: Jiří Blažek)
Kvetinový valčík (Záhrada: tance národov)

4. 5. 1957
Gajané
(choreografia: Jozef Zajko)
Nune

28. 11. 1957
Spiaca krásavica
(choreografia: Rudolf Macharovský)
Bohatstvo (Dobré víly)

28. 11. 1957
Spiaca krásavica
(choreografia: Rudolf Macharovský)
Jej družky

28. 11. 1957
Spiaca krásavica
(choreografia: Rudolf Macharovský)
Popoluška

28. 6. 1958
Fadetta
(choreografia: Karol Tóth)
Picchicato

24. 10. 1958
Kamenný kvietok
(choreografia: Alexander R. Tomskij)
Bludička

24. 10. 1958
Kamenný kvietok
(choreografia: Alexander R. Tomskij)
Zvončeky

28. 3. 1959
Laurencia
(choreografia: Jozef Zajko)
Priateľky Laurencie

19. 12. 1959
Šeherezáda
(choreografia: Jozef Zajko)
Zeny

19. 12. 1959
Trojrohý klobúk
(choreografia: Jozef Zajko)
2 dievčatá

19. 12. 1959
Trojrohý klobúk
(choreografia: Jozef Zajko)
Chota

10. 6. 1960
Rytierska balada
(choreografia: Jozef Zajko)
Jelena

10. 12. 1960
Rozprávka o Janovi
(choreografia: Jozef Zajko)
Slnecný papršlek

10. 12. 1960
Rozprávka o Janovi
(choreografia: Jozef Zajko)
Vily

31. 5. 1961
Púť v búrke
(choreografia: Karol Tóth)
1. slúžka

31. 5. 1961
Púť v búrke
(choreografia: Karol Tóth)
Lizzy

7. 10. 1961
Dafnis a Chloe
(choreografia: Jozef Zajko)
Nymfy

14. 1. 1962
Doktor Jajboli
(choreografia: Marilena Tóthová)
Váňa

9. 6. 1962
Sluha dvoch pánov
(choreografia: Karol Tóth)
Clarica

15. 12. 1962
Paganini
(choreografia: Marilena Tóthová)
4 páry

15. 12. 1962
Straussiáda
(choreografia: Marilena Tóthová)
Chovanice

7. 4. 1963
Snehulienka a sedem trpaslíkov
(choreografia: Marilena Tóthová)
Trpaslíci

15. 11. 1964
Svätenie jari
(choreografia: Karol Tóth)
Zeny

15. 11. 1964
Skýtska suita
(choreografia: Karol Tóth)
Skýtky

15. 11. 1964
Rozkaz
(choreografia: Karol Tóth)
Zeny

17. 10. 1965
Ikaros
(choreografia: Karol Tóth)
Hmota 1

17. 10. 1965
Skřinka hraček
(choreografia: Marilena Tóthová)
Osem vojakov

17. 4. 1966
Slovanské tance
(choreografia: Jozef Zajko)
Vnúčatá

12. 3. 1967
Američan v Paríži
(choreografia: Karol Tóth)
Zbor

3. 12. 1967
Leňingradská symfónia
(choreografia: Andrej Halász,
Marilena Halászová)
Oni

4. 10. 1970
Z rozprávky do rozprávky
(choreografia: Jozef Zajko)
Dvaja čertici

4. 10. 1970
Z rozprávky do rozprávky
(choreografia: Jozef Zajko)
Prvá dcéra

Alica Pastorová-Flachová

Na javisku...

DIVADELNÝ ÚSTAV
BRATISLAVA
THE THEATRE INSTITUTE

1953, Piotr I. Čajkovskij, Labutie jazero

1951, Sergej S. Prokofiev, Popoluška

1953, Piotr I. Čajkovskij, Labutie jazero

1950, Alexander K. Glazunov, Raymonda

1953, Piotr I. Čajkovskij, Labutie jazero

Alica Pastorová-Flachová

Na javisku...

1953, Boris V. Asafiev, *Bachčisarajská fontána*

1952, Boris V. Asafiev, *Plamene Paríža*

1959, Alexander A. Krejn, *Laurencia*

1954, Georg Bizet, *Carmen*

1957, Piotr I. Čajkovskij, *Spiaca krásavica*

1953, Piotr I. Čajkovskij, *Labutie jazero*

1952, Boris V. Asafiev, *Plamene Paríža*

1957, Piotr I. Čajkovskij, *Spiaca krásavica*

Alica Pastorová-Flachová

Na javisku...

DIVADELNÝ ÚSTAV
BRATISLAVA
THE THEATRE INSTITUTE

1958, Sergej S. Prokofiev, Kamenný kvietok

1961, Maurice Ravel, Dafnis a Chloe

1961, Maurice Ravel, Dafnis a Chloe

1966, Piotr I. Čajkovskij, Giselle

1958, Sergej S. Prokofiev, Kamenný kvietok

Alica Pastorová-Flachová

Na javisku...

1964, Piotr I. Čajkovskij, Labutie jazero

1957, Šimon Jurovský, Rytierska balada

1956, Oskar Nedbal, Z rozprávky do rozprávky

1957, Šimon Jurovský, Rytierska balada

1960, Kara Karajev, Púť v búrke

Teoretická a historická tanca

Alica Pastorová — svetaznalá obhajkyňa baletu

Alicu Pastorovú sme považovali za pojem ešte dávno predtým, ako sme začali z Viedne pravidelne navštevovať Slovenské národné divadlo v Bratislave. Poznali sme ju ako odbornú poradkyňu pre „Concise Oxford Dictionary of Ballet“ Horsta Koeiglera a zahraničnú spravodajkyňu referujúcu o baletných sezónach „jej“ domovského divadla.

Neskôr sme ju spoznali v úlohe baletnej dramaturgiky — v pozícii, ktorá v tej dobe v západných divadlách takmer neexistovala. V tom čase sa už aktívne tancu nevenovala, bola zrelá štyridsiatnička s mladistvým výzorom, prekypujúca radosťou zo života, očarujúca, pohotová a výrečná. Pôsobila ako „pravá ruka“ a najbližšia spolupracovníčka „šéfa baletu“, s veľmi blízkym vzťahom k členom baletného súboru, z ktorých väčšinu učila. Pre členov baletného súboru pripravovala výstavy, z ktorých bolo zrejme, že ich autorka má prehľad o baletnej a tanečnej svetovej scéne, historickej a aj súčasnej.

Profesionálne názory Alice Pastorovej sa vždy vyznačovali otvorenosťou a znalosťou sveta. Hoci v tom čase patrila k inému, do seba uzatvorenému, izolovanému kultúrnemu svetu (Železná opona), nikdy to neovplyvnilo jej názory. Naopak, vo svojich vyjadreniach bývala stručná, vecne komentovala udalosti, pričom sa vo svojich hodnoteniach neobmedzovala iba na dianie domovského divadla, ale vždy reagovala aj na to, čo sa dialo vo svete.

Zvlášť milé a priateľské spomienky máme na Alicu Pastorovú zo spoločne podniknutých ciest a z jej účinkovania pri vedení a moderovaní baletných workshopov v Theater an der Wien, ktoré realizovala na základe pozvania Zväzu priateľov Viedenskej štátnej opery.

Radostne sme tiež prežívali, s akou veľkou účasťou a oprávnenou hrdosťou sledovala umelecký vzostup svojho synovca Tomáša Hanusa, ktorý sa stal slávnym dirigentom. Pokiaľ by sme mali krátko charakterizovať Alicu Pastorovú, povedali by sme, že „rozdávala zo srdca a s rozumom“.

Gunhild a Alfred Oberzaucher (Viedeň)

Alica Pastorová — eine weltoffene Anwältin des Balletts

Alica Pastorová war uns schon lange vor unseren regelmäßigen, von Wien aus unternommenen Besuchen im Slovenské národné divadlo in Bratislava ein Begriff: als Ratgeberin für das von Horst Koeigler verfasste „Concise Oxford Dictionary of Ballet“ und als Berichterstatterin im Ausland über die Ballettsaisonen „ihres“ Theaters.

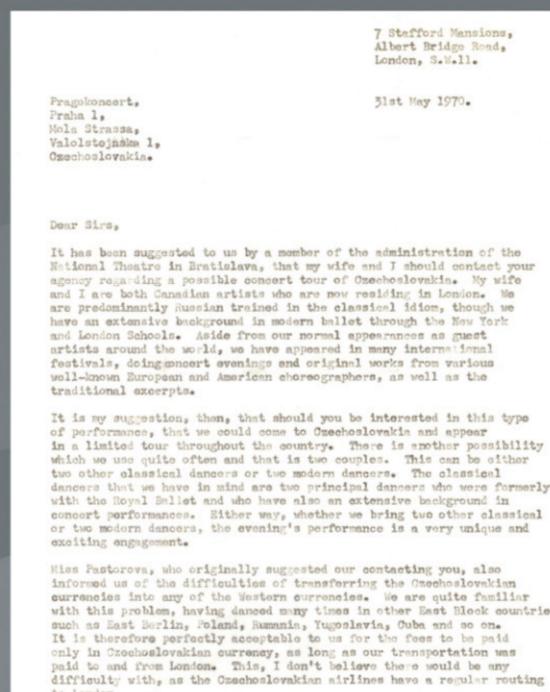
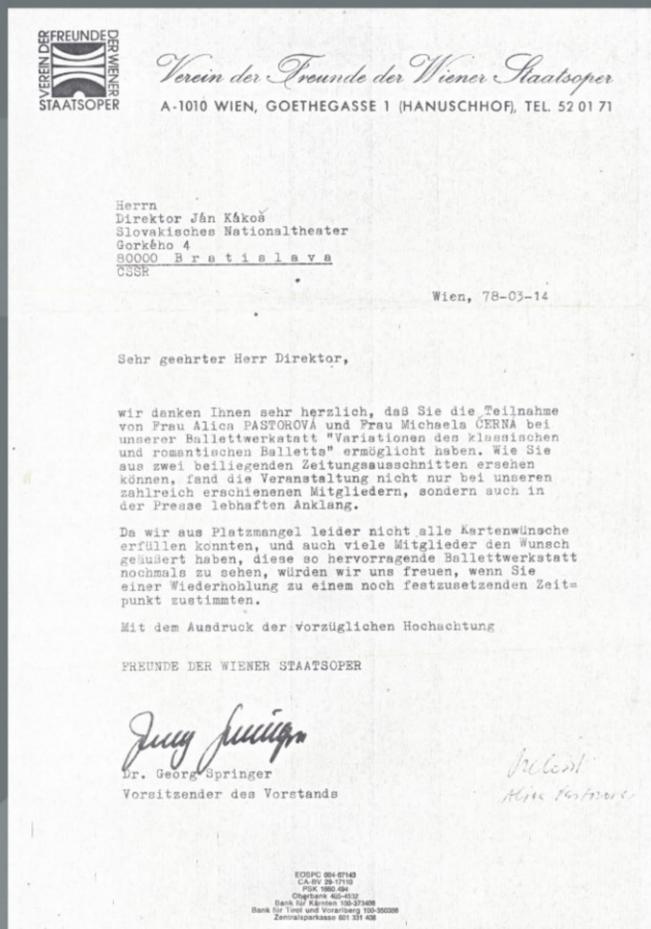
Endlich lernten wir sie selbst in ihrer Funktion als Ballettdramaturgin kennen — eine Position, die es zu dieser Zeit an westlichen Theatern kaum gab. Nun nicht mehr aktive Tänzerin, in ihren späten Vierzigern stehend, doch viel jünger aussehend, strahlte sie überschäumende Lebensfreude aus, war charmant, eloquent und sprachgewandt. Offenbar auch als „Rechte Hand“, also engste Mitarbeiterin des „Šéf baletu“ fungierend, stand sie in bestem Einvernehmen mit „ihrem“ Ensemble, dessen Mitglieder sie größtenteils in Ballettkunde unterrichtet hatte. In ihren aus aktuellen Anlässen arrangierten Ausstellungen, die sie im Theater für das Ballettensemble zusammenstellte, offenbarte sich klar, dass die Ausstellungsmacherin das Ballett- und Tanzgeschehen der Welt im historischen wie im zeitgenössischen Sinn im Blick hatte.

Alica Pastorová's fachliche Ansichten waren immer gekennzeichnet durch Weltoffenheit. Obwohl sie — damals — einem anderen, in sich geschlossenen kulturellen Raum angehörte, war dies ihren Äußerungen nicht anzumerken. Im Gegenteil: prägnant und schnell zur Sache kommend, handelte sie Ereignisse sachlich ab, zudem beschränkte sie sich in ihren Einschätzungen nicht auf Geschehnisse im eigenen Theater, sondern bezog immer auch anderswo Stattgefundenenes mit ein.

Besonders liebgeordnete Erinnerungen an die Freundschaft mit Alica Pastorová waren gemeinsam unternommene Reisen und ihr Wirken als Gestalterin und Präsentatorin von Ballett-Workshops im Theater an der Wien, die auf Einladung des Vereins der Freunde der Wiener Staatsoper erfolgten.

Eine Freude war es auch, miterleben zu dürfen, mit welcher großer Anteilnahme und berechtigtem Stolz sie den Aufstieg ihres Neffen Tomáš Hanus zu einem weithin berühmten Dirigenten verfolgte. Wollte man Alica Pastorová mit wenigen Worten charakterisieren, so könnte man sagen, sie war eine von Herzen und mit Verstand „Gebende“.

Gunhild und Alfred Oberzaucher (Wien)

Alica Pastorová, Alfred Oberzaucher a Michaela Černá vo Viedni počas rautu po predstavení a seminári organizovanom spoločnosťou Wiener Ballett-Werkstatt der Freunde der Wiener Staatsoper v divadle Theater an der Wien 1978.